

ELŐSZÓ

A TOP 2000 kiadvány egyesíti a szótárak és a társalgási könyvek nyújtotta előnyöket. A német nyelv 2000 olyan releváns szavát tartalmazza, amelyek segítségével a nyelvhasználó a mindennapi életben könnyen elboldogul. A szókincs kiválasztásában nagy szerepet játszott a *Zertifikat Deutsch* szókincse és a *COSMAS II* adatbázis.

A kötet a német nyelv legfontosabbnak tekinthető 2000 szavának jelentését egy-egy német példamondattal világítja meg. A 2000 német szónak megadja a pontos magyar megfelelőjét is. A német szó jelentését bemutató német példamondatot párhuzamosan magyarul is közli.

A TOP 2000 kiadvány így az egyik leghatékonyabb segédeszköz a legfontosabb német szavak megtanulásához, mivel a példamondatok életszerű szituációkba helyezik a szavakat, és ezzel hozzájárulnak ahhoz, hogy később könnyen felidézzék őket.

Kiejtési útmutató is segíti a kiadvány használóját, hogy egyénileg, akár tanár nélkül is gyorsan és eredményesen haladjon a német nyelv elsajátításában az első lépésektől a középszintig.

ÚTMUTATÓ A SZÓTÁR HASZNÁLATÁHOZ

A főnevek többes száma közvetlenül az adott főnév után áll csúcsos zárójelben:

die **Abfahrt** (-en)

✧ Wir müssen die *Abfahrt* wegen dem schlechten Wetter verschieben.

der **Keks** (-e)

✧ Die Dose ist voll mit *Keks*en.

indulás

✧ El kell halasztanunk az *indulást* a rossz időjárás miatt.

keksz

✧ A doboz tele van *keksszel*.

Ha a főnév többes száma alakilag azonos az egyes számmal, akkor ennek ⟨-⟩ a jelölése:

der **Arbeitnehmer** ⟨-⟩

✧ Der Anteil der *Arbeitnehmer* ohne Berufsausbildung liegt bei 38,9 Prozent.

das **Gemüse** ⟨-⟩

✧ Sie isst nur Brot und *Gemüse*.

munkavállaló

✧ A szakképzetlen *munkavállalók* aránya 38,9 százalék.

zöldség

✧ Csak kenyeret és *zöldséget* eszik.

Azoknál a német főneveknél, amelyeknél többes számban tőhangváltás van, a szótár teljes formában kiírva adja meg a főnév többes számú alakját:

der **Apfel** ⟨Äpfel⟩

✧ Iss jeden Tag einen *Apfel!*

das **Krankenhaus** ⟨Krankenhäuser⟩

✧ Peters Mutter liegt im *Krankenhaus*.

alma

✧ Mindennap egyél egy *almát!*

kórház

✧ Péter anyja *kórházban* van.

A leginkább egyes számban használatos főneveknél a [kein Plural] felirat szerepel a többes szám helyett:

die **Luft** [kein Plural]

✧ Die *Luft* in den Bergen ist sehr trocken.

levegő

✧ A *levegő* a hegyekben nagyon száraz.

A többnyire vagy kizárólag többes számban használt főneveknél ezt a ténytet [Pluralwort] felirat jelzi a szótárban:

die **Eltern** [Pluralwort]

✧ Meine *Eltern* kommen zu Besuch.

szülő

✧ A *Szüleim* jönnek látogatóba.

Ha egy főnévnek nőnemű és hímnemű alakja is létezik, ezek egymástól elválasztva vannak feltüntetve. Csak akkor van mindkettőhöz magyar megfelelő is megadva, ha a magyar nyelvben is használatos a nőnemű alak.

der **Makler** ⟨-⟩ | die **Maklerin** ⟨-nen⟩

✧ Ich arbeite als *Makler* bei einer Immobilienagentur.

ügynök

✧ Egy ingatlanirodában dolgozom *ügynökként*.

Bizonyos főneveket (például az országneveket) ritkán használunk névelővel, ezért ezeket a névelőket zárójelben közöljük.

(das) **Deutschland** [kein Plural]

↪ Erika ist in *Deutschland*.

Németország

↪ Erika *Németországban* van.

Vannak szócikkek, amelyek címszava mögött szögletes zárójelben szerepel a szófajra való utalás. Ezek olyan szavak, amelyek több jelentésben szerepelnek, de más a szófajuk. Pl.:

halb¹ [Adjektív]

↪ Du kannst mein *halbes* Sandwich essen.

fél

↪ Megeheted a *fél* szendvicsemet.

halb² [Adverb]

↪ Ich hatte meine Augen *halb* geschlossen.

félig

↪ *Félig* lehunytam a szememet.

A következő szófajok fordulnak elő: Adjektív – melléknév; Adverb – határozószó; Artikel – névelő; Konjunktion – kötőszó; Präfix – előtag; Pronomen – névmás; Zahlwort – számnév.

Azok az előljárószók (*an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen*), amelyek tárgy esetben és részes esetben is használhatók, szintén külön szócikkben szerepelnek a következő magyarázattal: Akkusativ – tárgyeset; Dativ – részes eset.

unter¹ [Akkusativ]

↪ Er schlüpfte *unter* die Decke.

alá

↪ Bemászott a takaró *alá*.

unter² [Dativ]

↪ *Unter* dem Schrank ist eine Maus.

alatt

↪ A szekrény *alatt* van egy egér.

A szöveget igéi esetében mindig jeleztük a rendhagyóságot. A rendhagyó igék főnévi igenévi alakja mellett csúcsos zárójelben szerepel az egyes szám 3. személy jelen, elbeszélő múlt (Präteritum) és befejezett múlt (Perfekt) idejű alakja is.

nehmen (nimmt, nahm, hat genommen)

↪ *Nimm* dir noch einen Keks!

vesz

↪ *Vegyél* még egy kekszet!

ÚTMUTATÓ A NÉMET KIEJTÉSHEZ

Fonetikai jelölés az idegen nyelvből a német nyelvbe átvett szavaknál szerepel. A kiejtés jelölése a nemzetközi fonetikai ábécével egyezik.

A következő útmutatóban a magyartól eltérő hangokat magyarázzuk el példákkal.

Magánhangzók

A német nyelv sok magánhangzót használ, melyek hosszúsága nagyon fontos. Általában akkor ejtjük hosszan a magánhangzót, ha

- hangsúlyos és nyílt szótagban van [**s**agen, **f**ragen];
- egy mássalhangzó áll mögötte [**k**am, **H**of];
- dupla magánhangzó [**H**aare, **S**ee];
- egy *h* mássalhangzó követi [**f**ehlen, **s**ehen];
- *i* után *e* magánhangzó áll [**f**liegen, **K**nie].

Az utolsó két esetben a *h* és az *e* hangot nem ejtjük.

A hangsúlytalan hangok minden esetben rövidek [**g**e**b**en, **b**ekommen]. Ugyancsak röviden ejtjük a magánhangzót, ha dupla mássalhangzó követi [**k**ommen, **f**allen].

Az *-en*, *-em*, *-el* végződésű szavaknál az *e* hang a köznyelvben általában kiesik, így az *-n*, *-m*, *-l* alkotja a szótagot [seh(e)n, kurz(e)m, Nag(e)]. A szóvégi *-er* szótagot hangsúlytalan á-nak kell ejteni [Lehrer, aber]. Ezt a német nyelvben *Schwa*-hangnak nevezik.

- e Hosszan ejtve a magyar é-nek felel meg [**l**esen, **F**ehler], röviden ejtve a magyar e-nek [**k**ennen, **w**erden]. A szóvégi *e* mindig rövid és hangsúlytalan [**F**arbe, **L**eute].
- ä Területtől függően a magyar e-vel [**B**är] vagy é-vel [**M**ädchen] rokon hang.

Mássalhangzók

A német nyelv a dupla mássalhangzókat a magyarhoz képest nem ejti duplán, csupán az előttük levő magánhangzó rövidségét jelzi (lásd a magánhangzóknál). A mássalhangzókat csak akkor ejtjük hosszan, ha egy összetett szóban két azonos hang [**F**ahrrad], illetve akár három mássalhangzó [**R**olladen] kerül egymás mellé.

- b, d, g Szó, ill. szótag végén hangsúlytalan *p*, *t*, *k*-nak ejtjük [*lieb*, *Hund*, *Tag*].
- ch Magas magánhangzó (*i*, *e*, *ä*, *ö*, *ü*, *ei*, *eu*), valamint mássalhangzó és a *-chen* kicsinyítő képző után úgynevezett *ich*-hangot ejtünk, amely a szájpadláson képzett hang [**echt**, **Licht**, **Mädchen**]. Az *-ig*-re végződő szavakat vagy szótagokat *ich*-nek szokás ejteni, bár ez is területtől függ [*fertig*, *König*]. Mély magánhangzó (*a*, *o*, *u*, *au*) után a torokban képzett *ach*-hang hallatszik [**lachen**, **Woche**]. Szó elején területtől függően *ich*-hangnak vagy *k*-nak felel meg [**China**].
- chs Ha egy szón belül a *ch* után *s* következik, a három mássalhangzót együtt *x*-nek kell ejteni [*sechs*, *nächste*], kivéve, ha igeragozásnál kerül egymás mellé a három mássalhangzó [*brauchst*, *machst*], illetve az összetett szavak közötti *s* esetén [*Gebrauchsanweisung*].
- ck Mindig *k*-nak felel meg [**Rock**, *zurück*].
- ng Egy hangot jelöl [*fangen*, *lange*], mint a magyar *barlang* szónál.
- ph A magyar *f* hangnak felel meg [**Physik**, *Katastrophe*]. Az új helyesírás szerint sok helyen *f*-betűt írnak *ph* helyett, de mindkét írásforma elfogadott [*Geographie* – *Geografie*].
- q Kiejtése a magyar *ku*-nak felel meg. Csak *u*-val együtt fordul elő [**Qualität**, **Quatsch**].
- r A magyar *r*-hez képest nem elől pergetjük, hanem hátul a gégeben ejtendő. Szó végén nem ejtjük, illetve az *-er* végződésű szavakat a végén *á*-nak kell ejteni (lásd a magánhangzóknál).
- s Szó és szótag végén magyar *sz*-nek felel meg [*Haus*, *Palast*], egyébként *z*-nek ejtendő [*Häuser*, *sieben*].
- ß Magyar *sz*-nek felel meg. Az új helyesírás szerint ha egy magánhangzót hosszan ejtünk, valamint kettőshangzók után *ß*-t írunk, röviden ejtett magánhangzó után pedig *ss*-t [*wissen* – *weiß*, *essen* – *aß*]. A *ss* írása *ß* helyett még elfogadott.
- sch Magyar *s*-nek ejtjük [**schön**, **Schnee**].
- st, sp Ha egy szó *sp*-vel vagy *st*-vel kezdődik, (területtől függően) magyar *s*-nek ejtjük [**Sport**, *selbstständig*].
- ts A *t* és *s* betű egymás mellett egy szóban a magyar *c* hangnak felel meg [*rückwärts*, *nichts*].

- tsch Magyar cs-nek ejtjük [deutsch].
- v A német nyelv „Vogel-V”-nak nevezi, és úgy ejtik, mint a magyar *f*-hangot [verstehen, vielleicht]. Idegen eredetű szavakban a magyar *v*-nek felel meg [eventuell, nervös].
- w Magyar *v*-nek ejtjük [Wald, warum].
- y Az idegen nyelvből átvett szavakban *ü*-nek [System, Gymnasium], szó végén *i*-nek [Hobby, Baby] felel meg.
- z Magyar *c*-nek ejtjük [Zeit, Arzt].

Kettőshangzók

A kettőshangzók – *au*, *äu*, *ei*, *ai*, *eu*, *ie* – mindig egy hangnak számítanak, ami a kiejtés szempontjából nagyon fontos. Előfordul, hogy a két betű egymás mellé kerül, de külön szótaghoz tartozik, ilyenkor nem számít kettőshangzónak és külön kell ejteni, valamint rövidítéseknél is külön ejtjük a két hangot [EU = Europäische Union].

eu, äu Kiejtésük a magyar *oj* megfelelője [Teufel, träumen].

au Magyarul *áu*-nak ejtjük [Auge, Urlaub].

ei, ai A magyar *áj*-nek felel meg [eins, Mai].

ie Hosszú *i*-nek ejtjük, kivéve néhány, az idegen nyelvből átvett szónál, ahol külön hangnak számít [Familie, Studie].

Hangsúly

A német eredetű alapszavak hangsúlya zömmel az első szótagra esik [Schule, kommen, Kranke]. Ragozás esetén, valamint ha egy szó egy hangsúlytalan alkotóelemet (pl. *ge-*, *be-*, *-heit*, *-keit*) kap, a hangsúly nem változik [kommt, bekommen, Krankheit]. Ide tartoznak a nem elváló igekötős igék. Hangsúlyos alkotóelem (pl. *ein-*, *ab-*, *an-*) hozzáadása esetén a hangsúly az első szótagon van [Einkommen, Abfahrt]. Ide soroljuk az elváló igekötős igéket is [ankommen, abfahren]. Összetett szavaknál az első szóra esik a főhangsúly, hiszen az képezi az összetétel meghatározó elemét [Bushaltestelle, Schlafzimmer, selbstständig], de vannak kivételek [Jahrhundert, Kilometer]. Ha a szóösszetétel egy betűből meg egy szóból áll, a hangsúly a betűn van [E-Mail, U-Bahn]. Szintén hangsúlyosak a *-ei*, *-ieren* és *ur-* szótagok [Bäckerei, rasieren, Urteil].